

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Alexētērion id est Historia Pestis

Stengel, Carl

Augustae Vindelicorum, 1614

Cap. VII. Quomodo Sanctorum meritis & intercessione integræ Respu. &
Vrbes à peste liberatæ fuerint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49838](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49838)

QVOMODO SANCTORVM
MERITIS ET INTERCESSIONE
integræ Respublicæ & Vrbes à
peste liberatæ fue-
rint.

CAPVT VII.

MOnachium Ducalis vrbs Bauarica, patrum
adhuc memoriâ sacris S. Bennonis Mis-
nensis Episcopi ipsanis exornata, ab illo
interim tempore a peste ferè libera extitit,
quod eius meritis incolæ non immeritò adscribunt,
cum antea singulis penè annis non paucos eorum, non
solum infici verum etiam confici contingeret.

*Sed nec illud sileri placuit, quod illo gestum est tem-
pore, cum lues inguinaria populum Prima Germania deua
staret. Cum autem omnes terrerentur huius cladis
auditu, cucurrit Rhemensis populus ad S. Remigii sepul-
chrum, congruum huius causa flagitare remedium. Ac-
censis cereis, lychnisque non paucis, hymnis, psalmisque ca-
lestibus per totam excubat noctem. Manè autem facto,
quid adhuc precatui desit, in tractaturimatur. Repe-
riunt etenim, reuelante Deo, qualiter oratione premis-
sa, adhuc maiori propugnaculo Urbis propugnacula muni-
rentur. Assumpta igitur palla de beati sepulchro, compo-*

Greg. de
glor. con-
fess. c. 79.
Rhemen.
ses effu-
giunt pe-
stem ope
S. Remi-
gij.

nunt in modum feretri : accensisque super cruces cereis atque ceroferalibus, dant voces in canticis : circumueunt urbem cum vicis, nec praterunt illum hospitium, quod non hac circuitione concludant. Quid plura? Non post multos dies, fines huius ciuitatis lues aggredditur memorata. Veruntamen &que ad eum locum accedens, quo beati pignus accessit, ac si constitutum cerneret terminum, initio ingredi non modo non est ausa, sed etiam qua in principio peruaserat, huius virtutis repulsu reliquit. hæc Gregorius : qui & quonam modo Treuerensis etiam ciuitas ab eadem ingruente tunc lue fuerit liberata per S. Nicetium, narrat in libello, quo eiusdem Sancti res gestas profecutus est, his verbis :

Greg. Tu-
ron. in lib.
vita S. Ni-
ceti.
S. Niceti-
us liberat
Treuerē-
ses ab in-
guinaria.

Greg. hist.
Franc. li.
4 c. 5. &
in vita S.
Galli.
S. Gal. li-
berat Ar-
uernēses
ab ingui-
naria.

Cum autem lues inguinaria Treuericum populum in circuitu ciuitatis valde vastaret, & sacerdos Dei pro omnibus commissis Domini misericordiam imploraret assistens : factus est sonus de nocte magnus tamquam tonitruum validum super pontem amnis ita ut putaretur urbs ipsa absorberi. Cumque omnis populus exterritus in lectis resedisset, letiferum sibi interitum operiens : audita est in medio vox una ceteris clarior, dicens : Et quid hic, o socii, faciemus? Ad unam enim portam Eucharius sacerdos obseruat, ad aliam Maximinus excubat, in medio versatur Nicetius : nihil hic ultra praualeare possumus, nisi sinamus hanc urbem eorum tuitioni. Hac audita voce, statim morbus quieuit, nullusque ab eo ultra defunctus est. Vnde non ambigitur, virtute memorati Antistitis fuisse defensam Hucusque Gregorius. Quomodo etiam precibus S. Galli Episcopi populus Aruernensis sit liberatus, idem Auctor, hæc ait: Huius tempore, cum lues illa, quam inguinariam vocant, in diuersas regiones de sauiret, & maxime tunc Arelatensem prouinciam depopularetur : sanctus Gallus Aruernensis Episcopus non tantum pro se, quantum pro populo suo trepidus erat. Cumque die noctuque pro populo deprecaretur, et viuens plebem suam vastari non cerneret : per visum

noctis

noctis apparuit ei Angelus Domini qui tam casariam quam vestem in similitudinem niuis candidam efferebat; & ait ad eum: Bene enim facis, o sacerdos, quod sic domino pro populo tuo supplicas: exaudita est enim oratio tua, & ecce eris, cum populo tuo ab hac infirmitate liberatus; nullusque te vivente, in regione ista ab hac strage deperiet: nunc autem ne timeas, post octo vero annos time. Unde manifestum fuit, transactis his annis, eum e seculo discessurum. Expergefactus autem, & Deo gratias pro hac consolatione agens quod eum per caelestem nuncium confortare dignatus est, Rogationes illas instituit, Et media Quadragesima psallendo ad basilicam beati Iuliani martyris itinere pedestri venirent: sunt enim in hoc itinere quasi studia trecenta sexaginta. Tunc etiam in subita contemplatione parietes vel domorum vel ecclesiarum signari videbantur; Unde a rusticis hac scriptio Thau vocabatur. Cum autem regiones alias (Et diximus) lues ista consumeret, ad civitatem Aruernam, S. Galli intercedente oratione, non attigit. Unde hanc non parvam censeo gratiam, qui hoc meruit, Et pastor positus oves suas deuorari, defendente Domino, non videret, hanc Gregorius, qui eadem reperit, cum eiusdem S. Galli collectas res gestas conscripsit. Sed quid timendum esse post annos octo Angelus praedixit, cum videlicet ipso Sancto defuncto, in locum eius subrogatus est Cautinus Episcopus Aruernensis, etiam hic subiungere placet.

Ipse enim S. Gallus, dum vixit, extitit suis mediator apud Deum, tamquam Moyses, qui stetit in con-
 fractione in conspectu eius, Et auerteret indignationem eius, ne disperderet eos: Vbi vero mortuus est, sublato de
 medio tanto obice, tamquam vinea macerie spoliata, de qua scriptum est: Auferam maceriem eius, Et erit
 in diruptionem, mox lues illa inguinaris, quae ante annos octo Italos & Gallos affixit, Aruernos autem, Sancto intercedente, non laeserat, populum illum in-

Psal. 106.

& Exod.

32.

Isai. 5.

Gr̄eg. Tu
ron hist.
Franc. li.
4. c. 15.

Idem de
Glor.
Mart. lib.
2. c. 45.

4. Reg. 1.

Pulvere
sepulchri
S. Marty
ris curati
infirmi.

ualit, magnaue clade affectit, vt Gregorius ipse testa-
tur, cum de diuina virtute, quam tunc fuit in famulo
suo expertus per sancti Iuliani martyris Aruernensis re-
liquias, ita alibi narrat: *Inter reliqua vero insignia sus-
cipiendorum miraculorum ponimus & istud, quod insipientes
corrigit, & roboret sapientes. Igitur Cautini Episcopi tempore,
quorumque peccatis populi Aruernae regio ab excidio lu-
is, quam inguinaria vocant, deuastabatur: ego Briuatensem
vicum expetii, scilicet ut qui meritis tutari nequibam, beati
martyris Iuliani tutarer presidio. In quo dum com-
morarer vico, vnus puer ex nostris ab hoc morbo corripitur:
reclinatoque ad lectulum capite, grauius agrotare cepit.
Erat autem febris assidua, cum stomachi pituita, ita ut si
quid acciperet, confestim eijceret, nec erat ei cibus conforta-
tio, sed magis exitus putabatur. Denique mei cum vide-
rent eum in extrema vexari, hariolum quendam inuocant.
Ille vero venire non differens, accessit ad agrotum, & ar-
tem suam exercere conatur, incantationes immurmurat,
sortes iactat, ligaturas collo suspendit, promittit viuere quem
ipse mancipauerat morti. Hac autem me in scio agebatur. Qua
cum mihi delata fuisset, amarissimus reddor, & cum graui su-
spirio illud commemoro quod Dominus per Eliam Prophetam O-
chozia Regi pronunciat dicens: Quia dereliquisti Dominum
Deum Israel, & consulisti Deum Accaron, ideo de lectulo
in quo ascendisti non consurges, sed morte morieris. Nam
iste post aduentum harioli, validius febre succensus spiri-
tum exhalauit. Cuius post obitum interpositis paucis
diebus, puer alius simili laborare capit incommodo. Tunc
ego eis inquit: Accedite ad martyris tumulum, & aliquid
exinde ad agrotum de portate, & videbitis magnalia Dei,
atque cognoscetis quid sit inter iustum & iniustum, & in-
ter timentem Deum & non seruientem illi. Accedentes
autem, parumper pulueris circa sepulchrum iacentis sustu-
lerunt. De quo ut hausit infirmus cum aqua, protinus
affecutus est medicinam, recuperatisque viribus ac restin-
et a febre conualuit. Intelligite ergo nunc, o omnes qui in-*

insipientes

ſipientes eſtis in populo, & poſtquã ita diſcuſſeritis, ſcitote quia nihil ſunt qua ad ſeducendum humanũ genus diabolus operatur. Ideo moneo, ſi ſi quis vexillo crucis ſignatus, ſi quis baptiſmi abſolutione mundatus, ſi quis vetuſtate depoſita in nouo nunc homine ſiget, talia poſtponat ac negligat; querat autem patrocina martyrum, per quos ſanctatum miracula celebrantur: poſtulet adiutoria conſeſſorum, qui merito amici ſunt Domini nuncupati; & qua ſoluerit, obtinebit.

Hucusque Gregorius, eandem ſpirans in ſacrarum reliquiarum cultu pietatem, qua omnes non Galliarum tantũ, ſed totius Catholici orbis ſanctiſſimi Episcopũ præditi ſemper fuerunt. Quod verò Aruernenses populi eã meruerunt affligi clade: ad alia ipſorum peccata, quorum Gregorius meminit, illud acceſſit, vt poſt obitum eius diuiſa ſchiſmate eccleſia illa fuerit, ſtudentibus alijs Catoni preſbytero, Archidiacono verò Caurino alijs, cum iſte dolo agens, clam profectus ad Regem, ab eodem dari ſibi petijt Epiſcopatum, quæ quidem omnia luctu digna idem Gregorius ſuo proſequutus eſt ſtylo.

Quomodo ieiunio & reliquijs ſanctorum immaniſſima peſtis in Flandria ſit propulſa, traditur apud Surium in vita S. Macarii Patriarchæ Antiocheni ſequentibus verbis: Sauebat tunc peſtis horrendum in modum, adeo vt penè tota prouincia hominibus orbari videretur: Excrescebant repente in palatis hominum puſtula, qua ſi non chirurgi ferro illico eſſent aperta, vt noxiuſ efflueret humor, actum erat de vita. Fuit ſanè inaudita quadam illius immaniſſima peſtis rabies, vincebatque ſuperſtites multitudo morientium, ſixque tot reliqui eſſe videbantur, quot poſſent cadaueribus humanis ſufficere. Iam omnis humani auxilii ſpes ablata erat, tandemque communi omnium ſententia decernitur, vt triduanum non modo hominibus, ſed etiam pecoribus & iumentis indicatur ieiunium, ad DE Implorandam opem omnes confugiant, & ſuffragia ſanctorum Gandau quieſcentium humiliter expetant,

19. Cauſa.
Aruernẽ-
ſis Eccle-
ſia ſchiſ-
mate la-
borat.

Greg. hiſt
Fran. l. 4.
c. 5. 6. 7.
Sur. tom
2. 10. Ap.

Tridua-
num ie-
iunium
hominũ
& bru to-
rum ani-
mãtium.

S. Macarius peste inficitur.

tantosque patronos, qui DEI misericordiam in eiusmodi periculis conciliare valde assueverint, in unum locum conferant. Sed dum hac illi religione Deum placare institunt, Deus suam non differt misericordiam, unumque ex omnibus eligit, in quem sauisima lues postremum irrueret. Is beatus fuit Macarius, qui quam feruenter & obnixè, quam multis cum lachrymis & suspiriis diuinam rogauerit clementiam, et hanc cladem a populo suo auerteret, dici nix queat. Sed dum ille pro aliis intercedit, commune benigna DEI prouidentia periculum cum aliis incurrit, saeuæque illa pestilentia infectus, primo amisit omnem loquendi facultatem, sed mox prophetica donatus gratia, nutibus & signis quibus poterat, pradixit præter se & alios duos neminem deinceps ea peste occubiturum. quod postea rei euentus approbavit. Deinde autem addita ei voce, iubet acciri reuerendum Abbatem Ereboldum cum fratribus: qui cum venissent, orauit quamprimum tonderi sibi caput & barbam. Testamentum autem nullum condidit, quandoquidem peregrinus & pauper, unde condere, non habebat. Soli matri sua remisit partem barbae suæ, ne diu suspensam torqueret longa filii nunquam redituri memoria. Inde cum fratribus ingressus cryptam beatissima semperque Virginis Mariae, ante altare S. Pauli baculo designauit locum sepulturae suæ.

Corpora sanctorum exportantur.

Iam tertius instabat dies indicti ieiunii, etiam paruulis & utulis materna negantur uera, & modis omnibus prope vis infertur regno calorum. Efferuntur corpora sanctorum ex utroque monasterio, & fit hominum ingens concursus: ubiq; luctus, ubiq; lachrymarum magna vis, tollitur ad calum clamor virorum, mulierum, infantium, pecudes quoque & iumenta ad vacua praesepia edunt mugitus intolerabiles. Flectitur interim benignus DEVS: seueritatem lenitate temperat, & ut flagellando iustum iudicem, ita consolando pium patrem, utrobique fidem, nusquam crudelem se declarat.

Quomoa

Quomodo itidem pestis meritis S. Remacli Episcopi pulsa fuerit, describit Surius ex libro secundo Notgeri Leodiensis Episcopi de miraculis eiusdem sancti eiusmodi verbis.

Pace autem reddita, iam nihil morati, domum contendebamus: & ecce perfertur ad nos tristissimus nuncius, totum monasterium nostrum voracibus flammis absumptum. Eares nos valde consternavit: tandem visum est adire pradiolum Calcum, quod penè solum in ea vastatione nobis relictum erat. Sed illic tanta grassabatur lues, ut humanis vix superstites sufficerent cadaveribus, & quod dictu quoque factum est, plerumque duo vel tres in vno sepulchro conderentur. Ea res fratrum animos in diversa rapuit, alius dicentibus exilium tam presenti exitio anteferendum: alius contra asserentibus, nullum mortem euasurum, qui ea peste ex Dei voluntate sit periturus: fidendum virtuti beati confessoris, & incunctanter ad locum destinatum eundum, quorum sententia obtinuit, itumque est & breui peruentum ad pradiolum. Mira dicturus sum, sed fidem adhibeat, qui credit nihil impossibile Deo. Ad introitum nostrum omnis illa pestis, sancti Remacli meritis adeo extincta est, ut qui ea nondum laborassent, nihil ab ea mali paterentur: ex his autem, qui correpti ea erant, permulti sanarentur, cum hactenus quisquis eam sensisset, certam sibi mortem impedere non dubitaret.

Tradit Senatus Brauonius in vitâ S. Osuualdi Wigorniensis Episcopi, apud Surium, immanem pestem supplicationibus & reliquijs præfati sancti præsulis pullam fuisse, ita scribens: *Sæua pestis Wigornensem prouinciam populabatur, & indiscriminatim omni ætati & sexui repentinum exitium afferebat. Plerumque ambulantes vel stantes, subito corruerant, & sine penitentia & confessione expirabant. Tum verò monachi sancti antistitis loculum gestantes, & per orbis circuitum litanias cantantes pro salute populi Dominum deprecabantur. Et ecce confestim omnis illa pestis non modò à Wigorn-*

nia,

Sur. tom.
5. 3. Sept.

Stabulē-
se mona-
sterium
cōcrema-
tum.

Pestis pel-
litur me-
ritis S. Re-
macli.

Sur. tom.
5. Octobr.
15.

Apud
Card. Bar
tom. II.

nia, sed etiam à propinquis pagis, Unde ruricola, opem san-
cti Episcopi implorantes, aduenerant, penitus profligata
est.

Auctor quoque Aquitanicæ historiæ, cuius
tantum fragmenta super sunt, Lemouicæ factam eleua-
tionem corporis S. Martialis refert, ad propulsandam
luem, & mirabilem consecutum narrat effectum, his
verbis à:

*His diebus lues grauissima Lemouicinos de-
uorauit, incendens corpora, & exardescendo deuorans,
donec omnes Aquitania Episcopi Lemouicæ congregati cor-
pus beati Martialis ab imo sublatum Lemouicæ Aldui-
nus, qui erat successor Aldegerii, successoris Epli E-
piscopi.*

Videtur hîc ad calcem huius capituli non omit-
tendus S. Antonius, qui contra pestem & animalium &
hominum magnus est Patronus Heluetijs.

BREVIS HISTORIA SAN-
CTORVM HOMINVM, QVO-
rum adhuc in carne viuentium preci-
bus placatus DEVS pestem
cessare fecit.

CAPVT VIII.

Vanius DEVS optimus, Maximus solet
humanum genus ærumnis & laboribus ad se
attrahere, & eius peccata huiusmodi flagel-
lis punire, conuenienter Regij Prophetæ
eloquio,